

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **C.**, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou **V.**, proti odporcovi 1/: **P.**, odporcovi 2/: **V.**, právne zastúpenému **V.**, **o návrhu na určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu voči účastníkovi plánu**, o návrhu navrhovateľa na vylúčenie sudkyne Krajského súdu v Bratislave JUDr. Blaženy Hirnerovej z prejednávania a rozhodovania v tejto veci, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Blažena Hirnerová **n i e j e v y l ú č e n á** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2CoKR/55/2014.

O d ô v o d n e n i e :

V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2CoKR/55/2014 vzniesol navrhovateľ písomným podaním doručeným súdu 24. 03. 2014 námietku zaujatosti proti sudkyňi JUDr. Blažene Hirnerovej. Námietku odôvodnil tým, že jedným z konateľov odporcu (a súčasne generálnym riaditeľom spoločnosti ZIPP) je **I.**

Podľa navrhovateľa existuje dôvodné podozrenie, že medzi JUDr. Blaženou Hirnerovou a I. existuje príbuzenský vzťah, v ktorého dôsledku by menovaná sudkyňa so zreteľom na svoj pomer k účastníkovi konania bola vylúčená z prejednávania veci.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že JUDr. Blažena Hirnerová rozhodovala v odvolacom konaní na základe odvolania reštrukturalizačného správcu o schválení reštrukturalizačného plánu, pričom uznesením z 27. 12. 2010 sp. zn. 2CoKR/74/2010 Krajský súd v Bratislave tento plán schválil. Vzhľadom na túto skutočnosť ako aj vzhľadom na to, že predmetom konania 2Cbi/3/2011 je určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu (a s ním súvisiace nariadenie predbežného opatrenia) zastáva navrhovateľ názor, že JUDr. Blažena Hirnerová je vylúčená z rozhodovania veci aj pre pomer k tejto veci. Navrhovateľ má za to, že prejednanie veci menovanou sudkyňou a prípadné rozhodnutie vo veci by vzbudzovalo pochybnosti o zaručení práva navrhovateľa na spravodlivý proces v zmysle článku 46 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľ navrhuje, aby sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Blažena Hirnerová bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2CoKR/55/2014.

JUDr. Blažena Hirnerová vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že vec vedená pod sp. zn. 2CoKR/55/2014 bola pomocou technických prostriedkov pridelená senátu 2CoKR stabilne pôsobiacom v zložení: JUDr. Blažena Hirnerová, JUDr. Elena Kúšová a JUDr. Tatiana Pastieriková s tým, že všetky tri členky senátu sú predsedníčky senátu. Predmetná vec bola s ohľadom na ustanovené pravidlo delenia vecí v senáte pridelená predsedníčke senátu JUDr. Tatiane Pastierikovej. V decembri 2010, teda v čase rozhodovania veci sp. zn. 2CoKR/74/2010, bola JUDr. Blažena Hirnerová jedinou predsedníčkou senátu a referujúcou členkou senátu bola JUDr. Tatiana Pastieriková.

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Blažena Hirnerová ďalej uviedla, že k účastníkovi konania V. (ani k spoločnosti Z., ktorá je spoločníkom účastníka konania a ani k I., ktorý je jej generálnym riaditeľom) nemá žiadny príbuzenský ani iný blízky pomer. JUDr. Blažena Hirnerová zdôraznila, že I. nie je príbuzným ani jej manžela v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka, nebol príbuzným manželovho otca a ani starého otca, preto sa necíti byť zaujatá z dôvodu pomeru k účastníkovi konania. JUDr. Blažena Hirnerová dodala, že

v konaní vedenom pod sp. zn. 2CoKR/74/2010 tieto skutočnosti oznámila predsedníčka krajského súdu s tým, že súhlasila s pridelením veci inému sudcovi. V nadväznosti na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 14. 12. 2010 sp. zn. 1Ndob/65/2010 rozhodol, že JUDr. Blažena Hirnerová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania v uvedenej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal, či vznesená námietka zaujatosti bola podaná v súlade s ust. § 15a ods. 2 O. s. p.

Podľa ust. § 15a ods. 2 O. s. p. účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide alebo do 15 dní odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Navrhovateľ v námietke zaujatosti voči namietanej sudkyňi uviedol, že o dôvode, pre ktorý má byť sudkyňa podľa jeho názoru vylúčená sa dozvedel 20. 03. 2014, kedy bol informovaný z informačného centra Krajského súdu v Bratislave, že odvolanie bolo Okresným súdom Bratislava I predložené na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave a vec bola pridelená sudkyňi JUDr. Blažene Hirnerovej.

Navrhovateľ vzniesol námietku zaujatosti písomným podaním z 24. 03. 2014, teda v zákonom stanovenej lehote.

V danom prípade navrhovateľ vyvodzuje zaujatosť sudkyne z toho, že existuje dôvodné podozrenie, že medzi JUDr. Blaženou Hirnerovou a I. (konateľom odporcu) existuje príbuzenský vzťah, čo zakladá pomer sudkyne k účastníkovi konania s tým, že JUDr. Blažena Hirnerová rozhodovala v konaní vedenom pod sp. zn. 2CoKR/74/2010, ktoré súvisí s týmto konaním, čím je v danom prípade dôvodom vylúčenia aj jej pomer k prejednávanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto pristúpil k preskúmaniu námietky zaujatosti, t. j. okolností uvádzaných v námietke zaujatosti ako aj vyjadrenia namietanej sudkyne Krajského súdu v Bratislave a o vznesenej námietke zaujatosti rozhodol podľa ust. § 16 ods. 1 O. s. p.

Podľa ust. § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska vylúčenia sudcu je právne významným vzťah sudcu buď k prejednávanej veci (o ktorý ide v prípade konkrétneho záujmu sudcu na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci) alebo k účastníkom konania (o ktorý ide napríklad v prípade rodinného alebo priateľského vzťahu sudcu k účastníkovi konania) alebo k zástupcovi účastníka konania.

Pod pojmom „pomer sudcu k účastníkom konania alebo k ich zástupcom“ treba rozumieť akýkoľvek vzťah, ktorý môže vzbudzovať pochybnosti o nezaujatosti. O zaujatosti je možné hovoriť aj pri existencii vzťahu sudcu k prejednávanej veci, t. j., ak výsledok sporu môže ovplyvniť vzťahy konajúceho sudcu.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) súčasne na druhej strane zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania, ktorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu spočíva v zmaření hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý – nie nestranný – sudca.

Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O. s. p.). Obsahom práva na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (napríklad Piersack proti Belgicku).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností so zreteľom, na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu.

Z vyjadrenia namietanej sudkyne vyplýva, že sa vo veci necíti byť zaujatá, keďže nemá pomer k účastníkom konania a ani k prejednávanej veci. Ide o subjektívne hodnotenie pocitu sudkyne.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda, či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to ako sa nestrannosť sudcu

len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

V predmetnej veci námietkový senát dospel k záveru, že v danej veci nie je daná zaujatosť JUDr. Blaženy Hirnerovej z dôvodu jej pomeru k účastníkovi konania I., nakoľko ide len o zmenu priezvisk. Takto nielen so zreteľom na subjektívne hľadisko prezentované vo vyjadrení namietanej sudkyne Krajského súdu v Bratislave, že sa necíti byť zaujatá, ale aj z objektívneho pohľadu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že nejestvujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti navrhovateľom spochybňovanej sudkyne Krajského súdu v Bratislave.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej zdôrazňuje, že námietka navrhovateľa týkajúca sa konania vedeného pod sp. zn. 2CoKR/74/2010 smeruje k rozhodovaniu sudkyne v inom konaní, čo nie je podľa ust. § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu. Preto sa touto námietkou navrhovateľa námietkový senát nezaoberal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 .

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, 8. apríla 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová